

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV VÄST RAPPORT 2001:32

ARKEOLOGISK UTREDNING

Varberg, kvarteren Kyrkoherden och Trädgården

Halland, Varberg stad, kvarteren Kyrkoherden och Trädgården

Bengt Westergaard

UV VÄST RAPPORT 2001:32

ARKEOLOGISK UTREDNING

Varberg, kvarteren Kyrkoherden och Trädgården

Halland, Varberg stad, kvarteren Kyrkoherden och Trädgården

Bengt Westergaard

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV Väst

Box 10 259, 434 23 Kungsbacka

Besöksadress: Nygatan 11

Växel: 0300-33 900

Fax: 0300-33 901

e-post: uvvaest@raa.se

e-post: fornamn.efternamn@raa.se

<http://www.raa.se/uv>

Bildredigering Lena Troedson

Layout Lena Troedson

Tryck/Utskrift Elanders Digitaltryck, Göteborg, 2001

Kartor ur allmänt kartmaterial,

© Lantmäteriverket, 801 82 Gävle. Dnr L1999/3.

© 2001 Riksantikvarieämbetet

UV Väst Rapport 2001:32

ISSN 1404-2029

Innehåll

Inledning 7

Undersökningens förutsättningar 7

Metod 7

Resultat 7

 Kvarteret Kyrkoherden 7

 Kvarteret Trädgården 11

Utvärdering av undersökningen 11

Referenser 12

Administrativa uppgifter 12

Figurförteckning 13

Fig. 1. Utsnitt ur GSD-Sverigekartan med platsen för undersökningen markerad.

Inledning

Med anledning av Varbergs kommuns detaljplanearbete för kvarteret Kyrkoherden och delar av kvarteret Trädgården, genomförde Riksantikvarieämbetet UV Väst en arkeologisk utredning av rubricerade kvarter. Fältarbetet utfördes den 5 november 2001. Uppdragsgivare var Varbergs Kommun, Planeringskontoret.

Undersökningens förutsättningar

De båda kvartererna är belägna omedelbart Ö om järnvägsspåren S om Varbergs station, NÖ om det som en gång var Varberg på Platsarna (RAÄ 60, se fig. 2 samt Rapport Medeltidsstaden 31). Kvarteret Kyrkoherden är idag parkeringsplats i sin helhet, vilket också gäller den aktuella delen av kvarteret Trädgården. Begränsade arkeologiska undersökningar inom Platsarna har under årens lopp gjorts, där lämningar av denna eftermedeltida stad påträffats, senast i februari 2001 (Getakärr 3:80, Bramstång, C.; rapport är under utarbetande).

Då ingen östlig begränsning av Platsarnas utsträckning var känd, ansågs de nu aktuella kvartererna ha en känslig belägenhet, som möjligtvis skulle kunna dölja rester av denna fas i Varbergs historia.

Metod

Fältarbetet utfördes i huvudsak med hjälp av traktorgrävare varvid ett tiotal sökschakt grävdes, jämnt spridda över de båda ytorna. I sökschakten noterades såväl lagerföljder som eventuella anläggningar och fynd. Därefter fylldes schakten igen.

Resultat

Nedan följer en schaktvis beskrivning av undersökningsresultaten. Numrering och lokalisering av schakten framgår av figur 4.

Kvarteret Kyrkoherden

Schakt 200

Schaktdjup ca 1 meter.

Bärlager ner till ca 0,5 meter.

Därunder gyttjig lera med kraftigt inslag av snäckskal.

Inga anläggningar, kulturlager eller fynd.

Schakt 204

Bärlager ner till ca 0,4 meter under markytan.

Grusig sand ner till ca 0,9 meter under markytan.

Kulturlager bestående av brunsvart humös sand med inslag av tegel och träkol ner till ca 1,4 meter under markytan.

Närmare ålder obestämbar. Möjligen före 1850.

Steril alv bestående av gråblå mjällig lera.

Fig. 2. Utdrag ur Gula kartan, blad Varberg 5B:66, med platsen för undersökningen markerad. Skala 1:20 000. Godkänd från sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2001-11-28..

Schakt 208

Schaktdjup ca 1,3 meter.

Bärlager ner till ca 0,4 meter under markytan.

Därunder steril alv bestående av gulbrun flammig mjåla/mo.

Inga anläggningar, kulturlager eller fynd.

Schakt 212

Schaktdjup ca 1,1 meter.

Bärlager ner till ca 0,4 meter under markytan.

Gråbrun humös sand med inslag av tegel ner till ca 0,6 meter under markytan.

Därunder steril alv bestående av gulvit flammig sand.

Inga anläggningar, kulturlager eller fynd.

Schakt 216

Schaktdjup ca 1 meter.

Bärlager ner till ca 0,4 meter under markytan.

Därunder steril gulvit flammig mjällig sand.

Inga anläggningar, kulturlager eller fynd.

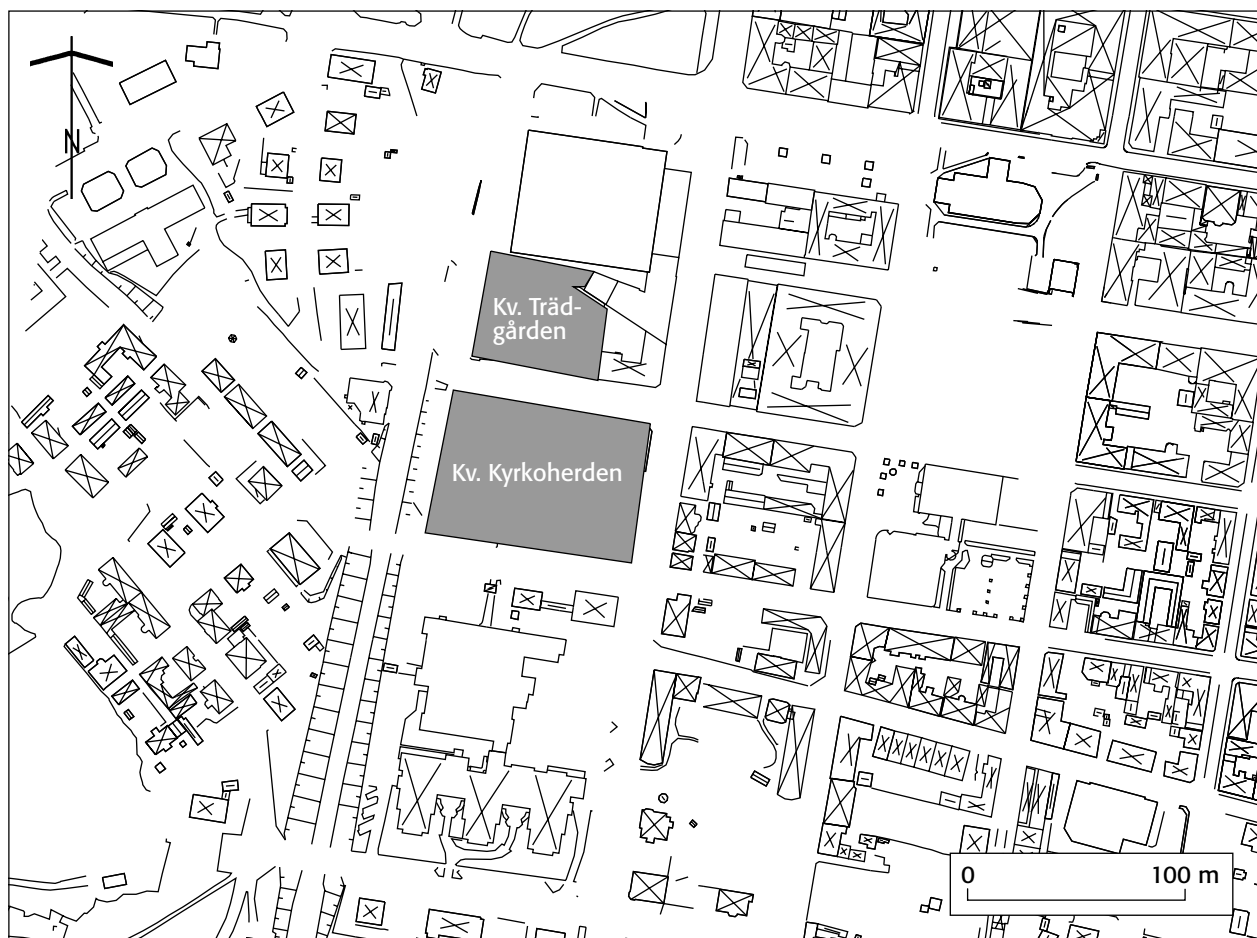

Fig. 3. Utdrag ur kommunal primärkarta med de två aktuella kvarteren markerade. Godkänd från sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2001-11-28.

Schakt 227

Schaktdjup ca 1,5 meter.

Bärlager ner till ca 0,4 meter.

Recenta kulturlagerlämningar (rivningsmassor) ner till ca 1 meter under markytan.

Därunder steril alv bestående av gulvit flammig sand.

Inga anläggningar, kulturlager eller fynd.

Schakt 231

Schaktdjup ca 1,1 meter.

Bärlager ner till ca 0,7 meter under markytan.

Därunder steril alv bestående av gulvit flammig sand.

Inga anläggningar, kulturlager eller fynd.

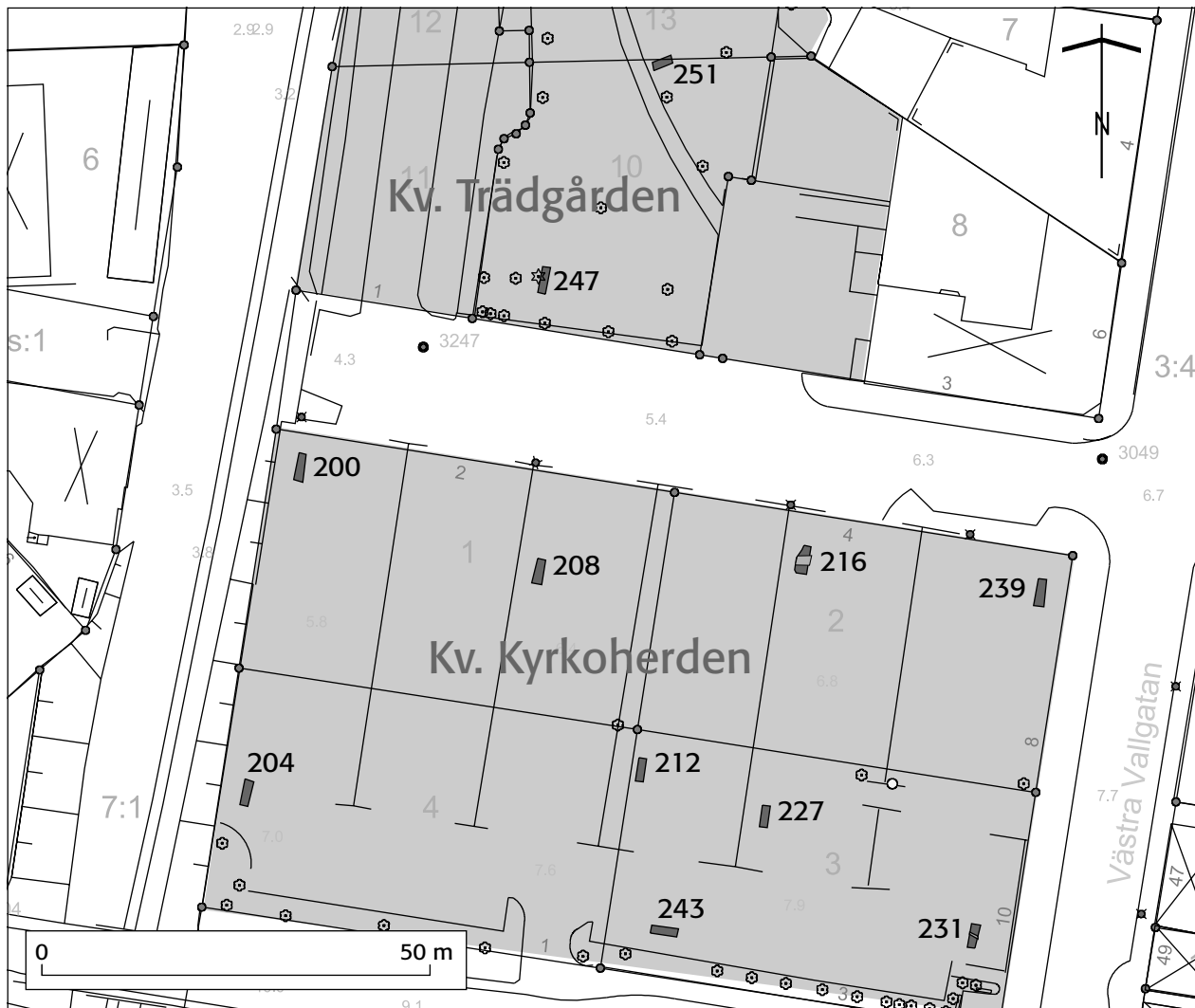

Fig. 4. Lokalisering av sökschakten. Utdrag ur kommunal primärkarta. Godkänd från sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2001-11-28.

Schakt 239

Schaktdjup ca 1,9 meter.
Bärlager ner till ca 0,4 meter under markytan.
Recenta rivningsmassor ner till ca 1,6 meter under markytan.
Därunder gråblå, gyttjig lera.
Inga anläggningar, kulturlager eller fynd.

Schakt 243

Schaktdjup ca 2 meter.
Bärlager ner till ca 0,45 meter.
Brungrå humös sand med inslag av tegel ner till ca 0,9 meter under markytan. Möjliga rester av kulturlager före 1850.
Steril botten av gulvit, steril flammig sand.

Schakt 247

Schaktdjup ca 1,9 meter.
Bärlager ner till ca 0,45 meter.
Därunder gulvita ler- och sandskikt ner till botten på schaktet.
I V sidan av schaktet påträffades ett stensatt dräneringsdike.

Resultat

Inga anläggningar, kulturlager eller fynd påträffades.

Kvarteret Trädgården**Schakt 251**

Schaktdjup ca 1,9 meter.
Bärlager ner till ca 0,9 meter under markytan.
Brungrå humös och porös sand med inslag av tegel ner till ca 1,6 meter under markytan.
Därunder steril alv bestående av grågul flammig, lerig mjäla.

Resultat

Inga anläggningar, kulturlager eller fynd påträffades.

Utvärdering av undersökningen

Vid den nu genomförda arkeologiska utredningen påträffades bara smärre arkeologiskt intressanta lämningar som kan tänkas tillhöra tiden före 1850. Dessa lämningar är begränsade till ett område i södra och sydvästligaste delen av kvarteret Kyrkoherden och påträffades endast i schakten 204 och 243 (se schaktbeskrivning samt schaktplan ovan).

I övriga schakt kunde endast konstateras att alla eventuella spår av bebyggelse, även relativt modern sådan, försvunnit i samband med anläggandet av den parkeringsplats som kvarteren utgörs av idag. Enligt alla tillgängliga källor och kartor borde de två aktuella kvarteren ha legat mellan Varberg på Platsarna och det nuvarande Varberg. Kanske är det också det som återspeglas i de fyndtomma schakten.

Referenser

Broberg, B. Varberg. Rapport Medeltidsstaden 31. Riksantikvarieämbetet och Statens Historiska Museer. 1982.

Administrativa uppgifter

Riksantikvarieämbetets dnr: 220-2029-01.

Länsstyrelsens dnr: 421-2291-2001.

Projektnummer: 1320297.

Intrasisprojekt: v2001:50.

Undersökningstid: 5 november 2001.

Projektgrupp: Bengt Westergaard.

Exploateringsyta: 7500 m².

Undersökt yta: 40 löpmeter.

Läge: Ekonomiska kartan, blad 5B 7g,
x 6336530y 1284440.

Koordinatsystem: Varbergs kommunala nät.

Koordinater för undersökningsytans sydvästra hörn:
x 31690y 20660.

Höjdsystem: RH 70.

Dokumentationshandlingar som förvaras i Antikvarisk-
topografiska arkivet (ATA), RAÄ, Stockholm. –.

Digital dokumentation: förvaras på UV Väst.

Fynd: –.

Figurförteckning

<i>Fig. 1. Utsnitt ur GSD-Sverigekartan län, med platsen för undersökningen markerad.</i>	6
<i>Fig. 2. Utdrag ur Gula kartan, blad Varberg 5B:66, med platsen för undersökningen markerad. Skala 1:20 000. Godkänd från sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2001-11-28.</i>	8
<i>Fig. 3. Utdrag ur kommunal primärkarta med de två aktuella kvarteren markerade. Godkänd från sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2001-11-28.</i>	9
<i>Fig. 4. Lokalisering av söschakten. Utdrag ur kommunal primärkarta. Godkänd från sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2001-11-28.</i>	10

Två centrala kvarter i Varberg är föremål för kommunalt detaljplanearbete. Båda är belägna i anslutning till det som en gång utgjorde det efterreformatiska Varberg på Platsarna. Dess utsträckning är inte känd i sin helhet, men den nu aktuella undersökningen gav inga belägg för att Varberg på Platsarna skulle ha sträckt sig in i dessa kvarter.

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar